

Pædagogisk læreplan for Korsagergård vuggestue 2019-2020

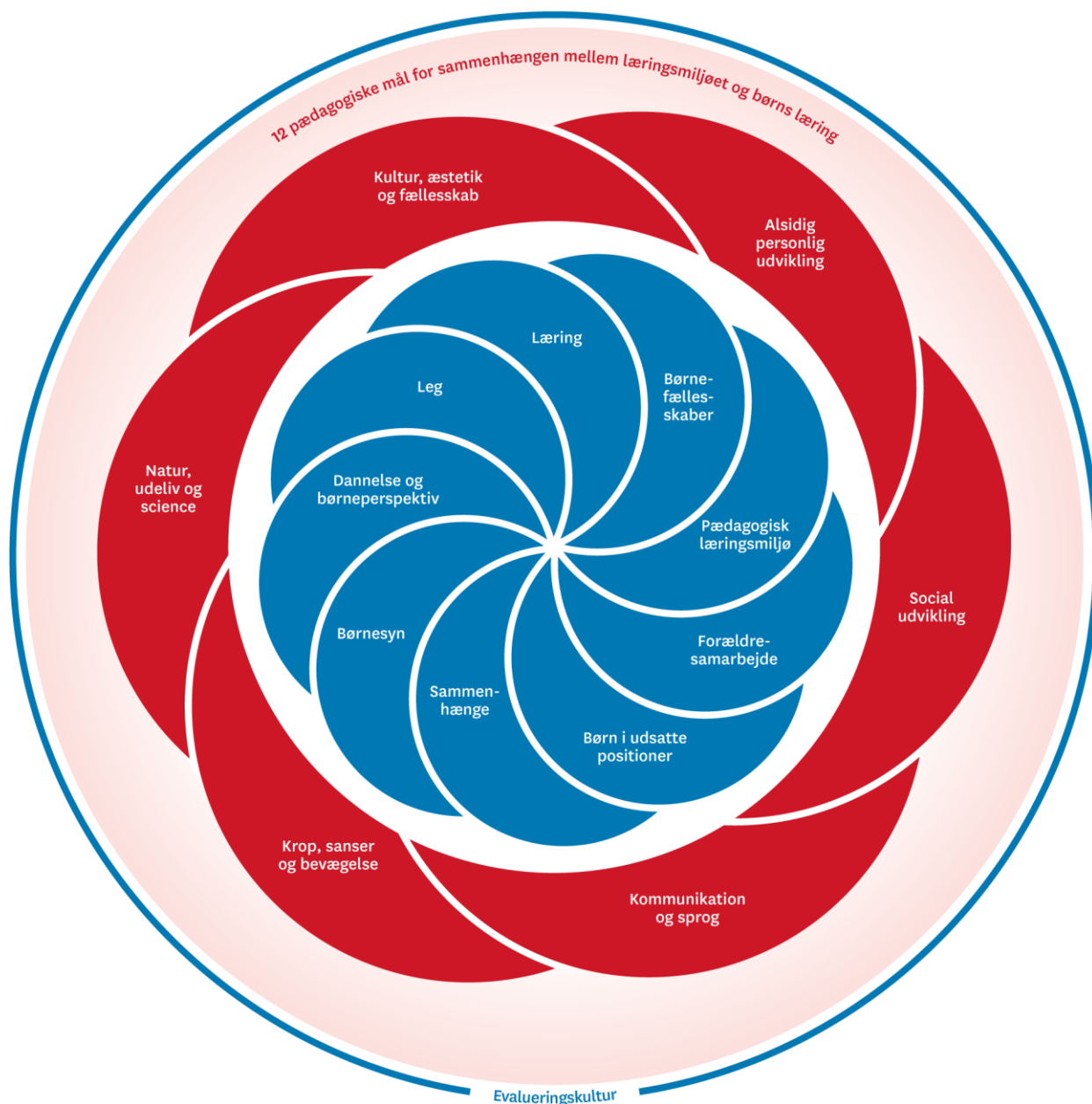

HUSUM MENIGHEDSVUGGESTUE
KORSAGERGÅRD

- Det bedste sted for en god barndom

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vi er en lille vuggestue der er normeret til 44 børn fordelt på 4 stuer.

På hver stue er der tilknyttet 3 voksne.

Institutionen er selvejende og har en tostrengt bestyrelse, en institutionsbestyrelse som har arbejdsgiverret og en forældrebestyrelse, som institutionen har et tæt og godt samarbejde med.

Institutionsbestyrelsen består af 5 medlemmer valgt af menighedsrådet samt 4 forældrerepræsentanter (2 fra vuggestuen og 2 fra børnehaven). Desuden er de 2 ledere og souschefer fra henholdsvis vuggestue og børnehave med til møderne, dog uden at have stemmeret.

Vi er en selvejende institution. At være selvejende betyder at vi har drift overenskomst med Københavns kommune, det vil sige at vi modtager vores økonomi fra Københavns kommune, men i modsætning til de kommunale institutioner forvalter vi selv hvordan vi prioriterer at bruge pengene, vi er ikke underlagt de samme regler som de kommunale institutioner.

Forældrebestyrelsen har et godt og tæt samarbejde med ledelsen, og er med ind over mange beslutninger. Vi gør vores forældre opmærksomme på at de ved at melde sig til forældrebestyrelsen, har rig mulighed for at få indflydelse på deres barns vuggestueliv.

Vores forældrebestyrelse har bl.a. arbejdet hårdt og meget engageret i at få skrevet et hørings svar til kommunen, i kampen om at bevare de små institutioner, her iblandt naturligvis vores lille oase.

Vuggestuens DNA er, at vi er fyldt med pædagogiske kompetencer, vi reflekterer over vores handlinger og praksis i hverdagen. Vi er bevidste om vores værdier og grundholdninger i huset. Vi har altid børnene for øje i alt hvad vi gør.

Vi er professionelle, men vi er også mennesker. Vi har et utrolig godt kollegaskab og samarbejde, her er plads til forskelligheder, her er plads til at fordybe sig, her er plads til at dumme sig og plads til at brænde for noget og udvikle sig. Vi har respekt for hinanden som mennesker, vi værdsætter vores fællesskab. Vi er gode til at se og hjælpe hinanden, vi elsker vores hus og det vi kan tilbyde de børn og familier der er tilknyttet vores vuggestue.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Legen har en rigtig stor værdi i sig selv. Vi vurderer det er rigtig vigtigt at have struktur på hverdagen og have en plan for dagen med velovervejede pædagogiske aktiviteter, men planen kan også være leg – mere eller mindre voksen styret. Børn lærer i den grad gennem legen – sociale samspil, invitere til leg, sige fra mm.

Vi bestræber os på at alle børn skal være en del af gode børnefællesskaber. Vi deler børnene op i mindre, men velovervejede grupper i løbet af dagen. Det gør vi for at give børnene ro, plads og for at den voksne kan fordybe sig i børnene og altid være i børnehøjde. Vi arbejder anerkendende og bestræber os på at vores vuggestue skal være det bedste sted for en god barndom, med nærvær, omsorg, respekt, gensidig tillid, åbenhed, sjov, glæde og humor. Alle børn skal tages alvorligt. Vi er et sted hvor børnene har mulighed for at udvikle sig gennem egne erfaringer. Vores mål er at medvirke til selvbestemmelse og medbestemmelse, idet vi finder det meget vigtigt at børn lære at kunne mærke, hvad man selv mener. Dette er ikke ensbetydende med, at barnet bestemmer, men ensbetydende med, at barnet bliver hørt og forstået. Det er vigtigt, at vi spørger os selv: hvordan er vi sammen med barnet, hvordan er barnet sammen med andre, hvordan oplever barnet det osv. Således kan vi hjælpe barnet til at udvikle egne følelser/erfaringer bl.a. ved at sætte ord på. Vi er de voksne og vi vil lytte på/være interesserede i barnets følelser og mening. Vi mener, at det lille barn kan blive frustreret, når der bliver kommunikeret med dem, som var de voksne - altså en ligelig partner. Vi tror på, at barnet har brug for, at de voksne stille og roligt husker, at det er de voksne der bestemmer, og at det er os, der giver barnet mulighed for medbestemmelse, der hvor/og når det er passende – og medbestemmelse i passende størrelse til et vuggestuebarn. Altså, at udvikle børnenes selvfølelse i tråd med Daniel Sterns teori ... det er det, vi fortsat vil fokusere på. God selvfølelse og tro på egne følelser er med til at udvikle medfølelse og indføling. Kvaliteten af relationen/samværet er afgørende især for vuggestuebarnet, fordi, for et lille barn er tryghed i form af at blive set og hørt et helt essentielt og grundlæggende behov. I vuggestuetiden er personalet en erstatning for forældrene i løbet af dagen. Det er derfor først og fremmest vores opgave at arbejde med tillid, tryghed og tilknytning. Kun et barn, der er tillidsfuld og trygt og får disse grundlæggende behov dækket, vil være åbent for læring og har mulighed for at få en positiv udvikling.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Vores vuggestue åbner kl. 6.15 hvor 2 voksne er mødt ind til at tage imod de første børn til morgenmad. De voksne sætter i løbet af morgenen nogle rolige aktiviteter i gang, som børnene selv kan gå til og fra uden at det forstyrrer de børn der spiser morgenmad – det kan f.eks. være puslespil, plus-plusser, tegne eller en kuffert. Senest kl. 8 er alle børn på egen stuen og der i den næste times tid, sat lege og aktiviteter i gang, som den voksne kan gå til og fra uden at det generer, så der kan tages imod børn samtidig.

Kl. 8.45 spiser vi frugt/brød. Vi går meget op i at gøre børnene selvhjulpne og få dem til at være en aktiv part omkring måltiderne. Børnene er med til at dele kopper ud ved bordet og til at sende tallerkenen rundt, så alle får brød og frugt. Bagefter holder vi samling på gulvet hvor vi ofte bruger vores sangkufferter. Vi taler om vejret, hvad dagen skal bringe osv. Alle børn bliver set, hørt, forstået og har medbestemmelse under vores samlinger.

Kl. 9.30 går dagens aktiviteter i gang. Alle stuer planlægger på deres ugentlige stuemøder, hvordan den kommende uge ser ud. Ud over det har vi 3 hold som hver har en ugentlig dag. Adventure, motorik og krea/sans. En voksen fra hver stue er tilknyttet et hold sammen med en lille gruppe børn og man mødes på den måde på tværs af stuerne, både børn og voksne. Holdene har planlægningsmøde en gang om måneden hvor de planlægger aktiviteter der passer til månedens tema, arbejder med smttemodel og får udfordret hinanden fagligt. Eksempler på temaer kunne f.eks. være: Transport eller former/farver.

Kl. 11 spiser vi frokost. Tina laver utrolig dejlig mad til os hver dag. Igen synes vi det er rigtig vigtigt at alle børn skal føle sig værdifulde og som en vigtig part under måltidet. Børnene øser selv op, hælder selv mælk i glasset, smør deres egen rugbrødsmed, dækker bord, sætter deres tallerken over på vognen, henter klude, hjælper med at feje og tørre bord af. Børnene lærer bl.a. at vente på tur og få udsat deres behov.

Efter frokost bliver børnene stille og roligt skiftet og gjort putteklar. Vi prøver at skabe ro på stuen ved at der bliver læst historie, nogle børn bliver skiftet og andre hjælper med oprydning efter maden.

Kl. 12 er det sovetid for de fleste.

Omkring kl. 14.30 eller når de fleste børn er vågne, spiser vi eftermiddagsmad som kan bestå af hjemmebagt brød, frugtgrød eller lignende.

Fra kl. 15 begynder børnene at blive hentet og vi sætter nogle aktiviteter i gang som både børn og voksne kan gå til og fra, så der samtidig kan blive ryddet op på stuen, skiftet børn osv.

Fra kl. 16 begynder vi at lukke stuerne og kl. 16.30 er vi oftest samlet indtil vuggestuen lukker kl. 17.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Vi informerer meget og spørger meget. Vi oplever at have et vældig godt og tæt samarbejde med de forskellige forældre. Vi oplever også, at vi bliver spurgt til råds og brugt meget. Vi vil altid gerne øse ud af vores professionelle viden. På en respektfuld måde deler vi ud af vores erfaring til forældre, i samarbejdet om bedst muligt at støtte barnets udvikling

Alle i vores hus er klar over at en families første møde med vuggestuen er altafgørende for en god start og et godt samarbejde mellem vuggestue og forældre. Det er muligt at komme på besøg og blive vist rundt i huset, både inden opskrivning og efter barnet har fået plads. Når vi ved hvilken stue barnet skal gå på, går vi meget op i at familien bliver introduceret til de tre faste voksne på stuen og derefter taler sammen om hvordan første dag skal forløbe. Det er rigtig vigtigt for os at forældrene føler sig 100% trygge ved at skulle aflevere deres barn til os. Barnet kan mærke hvis forældrene er utrygge og erfaring fortæller os derfor at minimum 2 ugers indkøring (gerne mere) er nødvendigt for at både barn og forældre kan føle sig trygge.

Den første dag er der afsat en times tid på stuen med forældre og barn hvor forældrene har mulighed for at spørge ind til dagens gang mm. Den voksne på stuen vil stille spørgsmål omkring barnets behov, putterutiner, spisning mm, så personalet får så stor kendskab til barnet som mulig. I løbet af indkøringen vil vi også fortælle hvilke forventninger vi har til forældrene. Helt praktiske ting, som at holde øje med at der er rent skiftetøj, overtøj til alt salgs vejr mm., samt hvilken forventning forældre har til os. Vi har det sidste års tid også arbejdet på at vores vuggestuen skal have en god "hej-kultur". Vi hilser på hinanden og hilser med navn på de børn vi kender, så de føler sig set og betydningsfulde. Når man afleverer og henter sit barn, så ser man og inddrager de andre børn, på den måde er man medvirkende til at styrke deres relationer og viser barnet at man som forældre er tryk i fællesskabet.

I den forbindelse har vi i samarbejde med vores meget engageret forældrebestyrelse etableret en månedlig "hej-dag". De forældre der har lyst, kan mødes i vores personalestue kl. 15.15 til en snak med de andre forældre og få en kop kaffe. En person fra ledelsen, samt minimum en repræsentant fra forældrebestyrelsen vil også være tilstede. Kl. 15.45 henter man sit barn på stuen og vi mødes derefter alle sammen hos Englebasserne hvor en fra personalegruppen vil præsentere de sange vi skal synge sammen. Vi slutter igen kl. 16.

Vi bruger vores eget intra via vores hjemmeside, hvor alle forældre kan logge på og læse dagbog fra stuerne, samt se billeder fra dagen. Derudover afholder vi en årlig sommerfest på stuerne, forældre kaffe omkring juletid og tilbyder en årlig forældresamtale når vi kommer hen omkring februar/marts. Ellers holder vi løbende forældrene orienteret via nyhedsbreve. Såfremt en forælder eller vi ønsker en samtale kan dette altid lade sig arrangere.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

I Korsagergaard har vi meget få børn i udsatte positioner, men selvfølgelig kan alle børn/familier komme ud for perioder i deres liv, hvor de har brug for ekstra støtte og vejledning. Der føler vi os som institution godt rustet og klar til at hjælpe og igangsætte en særlig indsats. Alle børn bliver taget op på vores ugentlige stuemøder, hvor vi har en faglig dialog om hvor det enkelte barn er i dets udvikling og hvad det har brug for lige nu, for at komme derhen hvor vi gerne vil have det. Vi bruger smtte og inddrager altid forældrene hvis vi undrer os eller vi har konkrete ting vi arbejder på med barnet, så de også kan arbejde på det hjemme med barnet. Vi laver en handleplan for hvert barn med særlige behov. Vi er opmærksomme på at inddrage hele børnegruppen i arbejdet omkring barnet, således at vi skaber situationer, hvor barnet får mulighed for at indgå i positive relationer med andre. Vi samarbejder altid med forældrene omkring barnets udvikling.

Hvis vi er i tvivl om hvor det enkelte barn er dets udvikling eller om det har brug for en særlig indsats, starter stuen oftest med at observere barnet i forskellige situationer. Derefter tager de det op på stuemøde og taler om hvad de har set. Hvis de har brug for flere øjne på sagen, kan det tages op på vores personalemøde. Vi har også vores ressource team som er en god mulighed for at få flere forskellige faglige øjne på barnet. Hvis vi stadig er bekymret eller mener at barnet har brug for en særlig indsats, kontakter vi PPR eller BOB som er gode til at igangsætte handleplaner for det enkelte barn og give os råd til hvordan vi kan arbejde videre med barnet.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vi gør i Korsagergaard meget brug af vores lokalsamfund og nærmiljø, men vi er samtidig meget opmærksomme på at små børn skal have små oplevelser. Forstået på den måde, at det f.eks. ofte er busturen hen til zoologiskhave som gør indtryk på det lille barn og ikke de store elefanter.

Der skal ikke så meget til at give et vuggestuebarn en god oplevelse og nogle vigtige indtryk og der er vores lokale miljø oplagt at bruge.

Vi går næsten hver dag tur ud af huset med klapvogn. En tur på Frederikssundsvej for at kigge på busser er en stor oplevelse for et lille barn. Vi prøver at ”gribe det vi ser” – om det så er en snegl, en hundelort eller en ambulance med udrykning, så kan vi altid tale om det vi ser.

Vi har også 3 ladcykler som vi gør meget brug af. Det gør at vi kan komme lidt længere væk og samtidig give børnene en anden oplevelse end de får i en klapvogn.

I forbindelse med vores hold og månedlige temaer, bruger vi også Husum bibliotek til at kigge bøger og finde ny viden og historier som passer til netop vores tema.

Ofte tager vi også en tur til Utterslev mose, kigger på ænder og sidder i græsset med vores madpakker som Tina har lavet til os.

Vi gør brug af kommunens mange bemandede legepladser som er i området, bl.a. Nørager legeplads i Vanløse og Husum parkens bemandede legeplads, til stor glæde for børnene.

Til jul bliver vi inviteret til et lille julearrangement i Husum kirke, hvor vi ser et lille krybbespil og spiser clementiner og pebernødder sammen bagefter.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vi har altid haft stort fokus på de daglige rutiner. Det har stor betydning for et lille barn, at det ved hvad det skal. De føler sig betydningsfulde og det øger deres selvtillid og selvværd. Vi gør i Korsagergaard meget ud af at børnene fra de er helt små lære om sympati, empati og anerkende deres egen og andres følelser. Vi lære børnene at sætte ord på deres følelser og benævner barnet og dets følelser hver eneste gang vi kan komme til det. På den måde lære barnet at kende sine egne følelser og sætte ord på hvad andre føler.

God selvfølelse og tro på egne følelser er med til at udvikle medfølelse og indføling. Kvaliteten af relationen/samværet er afgørende især for vuggestuebarnet, fordi, for et lille barn er tryghed i form af at blive set og hørt et helt essentielt og grundlæggende behov. Vi er som fagpersoner bevidste om at det har afgørende betydning for barnets emotionelle udvikling, at vi som tilknytningspersoner, er bevidste om vigtigheden af at have en udpræget evne til at se, forstå og tolke barnets signaler, og reagere sensitivt herpå, da vi ved at tilknytningspersonens/omsorgsgiverens respons er med til at forme det samspil – og tilknytningsmønster som barnet udvikler igennem de første 3 leveår. Vi ved som fagpersoner hvor vigtigt det er for børn, at opleve sensitive, følelsesmæssigt forudsigelige tilgængelige voksne, som har evnen til at tolke barnets signaler, leve sig ind i oplevelse og respondere på og engagere sig i dem på en glædesbetinget måde.

Vi har store billeder oppe i børnehøjde på alle stuer, af børn der er glade, kede af det, sure og trætte. Børnene kigger meget på dem, peger, efterligner deres ansigtsudtryk og benævner børnenes følelser/udtryk.

Som vi har nævnt tidligere, har vi stort fokus på vores måltidspædagogik hvor børnene i den grad bliver medinddraget og aktiviteter som f.eks. borddækning, bliver tilpasset børnenes alder. Det skaber et fællesskab omkring måltidet hvor alle føler de har en vigtig og betydningsfuld rolle i børnemiljøet.

Vi arbejder altid anerkendende i vores relationer med børnene. Vi ser og hører altid på barnets egne præmisser, det indebærer at vi viser indlevelse, accept og afgrænsning, at vi interagerer sensitivt – også når barnet gør noget vi ikke vil have, eller ikke kan lide, og så er vi altid autentiske. Vi ved at når vi møder barnet anerkendende, så støttes barnets selvdannelse og udviklingen af en sund selvfølelse. Vi giver hermed barnet mulighed for at blive klogere på sig selv og sin omverden. Det giver barnet mod til at skabe sig selv og udfolde sit liv sammen med andre. Der er sammenhæng mellem de voksnes mentaliseringsevne og evnen til at skabe en tryk tilknytning for barnet. Det er af afgørende betydning for barnets psykiske trivsel, for dets læring og sociale udvikling, at barnet får hjælp og støtte til at forstå sine egne følelser. De mindste børn mangler ord for de følelser de har, vi er altid opmærksomme på barnet så vi kan hjælpe barnet gennem den følelser det nu engang måtte være.

Vi ved som professionelle at vores rolle hele tiden er i fokus, og at det er vigtigt at vi hele tiden reflekterer over egne handlinger, interagering og positionering i forhold til barnet, fordi der altid skal være fokus på det hele barn, altså krop, hjerne og følelse, og der skal være nærvær altid!

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

- Aktive deltagende voksne som er med til at skabe et trygt læringsmiljø for børnene i deres lege og fællesskaber.
- Vi benævner alle børnene. Alle skal føle sig betydningsfulde i børnefællesskabet.
- Vi har altid fokus på selvhjulpenhed. I øjeblikket især i forbindelse med måltidet. Men også i forbindelse med tøj og andre rutiner i dagligdagen. Det øger børnenes selvtillid og selvværd.
- For at have en positiv selvopfattelse, er man nødt til at have en god selvværdsfølelse. Derfor arbejder vi meget bevidst med at støtte barnets selvværd.
- I vores hus respekterer og anerkender vi forskelligheder
- Vi støtter barnet i en positiv selvopfattelse og i at have tillid til andre. Vi støtter dem i udviklingen af nysgerrighed og i en begyndende forestilling om sig selv og omverdenen.
- Fysisk kontakt og nærvær
- Vi finder det vigtigt, at der er plads til at barnet udvikler sin kreative tankegang – og at barnet får lov til at udfolde denne på forskellige måder.
- Vi er meget opmærksomme på at hverdagen indeholder såvel strukturerede som ustrukturerede situationer.
- Vi støtter børnene i at mærke og forstå deres egne og hinandens forskellige følelser. Vi benævner følelserne og snakker om hændelsen. Et vigtigt udgangspunkt er også, at den voksne støtter barnets følelse og hjælper med en løsning.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
 - Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
-
- Vi støtter barnet i at etablere venskaber med andre børn og indleve sig i, hvordan andre føler og tænker.
 - Vi lærer barnet at tilegne sig sociale spilleregler og lærer det at være en del af fællesskabet.
 - Vi støtter barnet i at respektere og være nysgerrige overfor hinandens forskelligheder og i at være rummelige.
 - Vi hjælper børnene med at kunne udtrykke sig til hinanden og være opmærksomme på hinanden.
 - Vi hjælper børnene til at kunne deltage i et fællesskab og til at opleve samhørighed.
 - Vi lærer dem at kommunikere – nonverbalt og verbalt, både når de skal udtrykke sig og når de skal lytte til og aflæse andre børn og voksne.
 - Vi lader børnene hjælpe hinanden og de voksne i hverdagen. Dette giver barnet en følelse af at være betydningsfuld i fællesskabet.

- Børnene får mulighed for at øve sig i at løse konflikter i vuggestuehøjde. Vi venter med at gribe ind i konflikter og give den fulde løsning. Vi hjælper børnene med løsningsforslag.
- Vi tror på at forholdet mellem de voksne smitter af på børnene.
- Vi understøtter børnenes muligheder for at lege sammen og skabe venskaber både i strukturerede og ustrukturerede situationer.

Vi støtter børnene i at lære:

- at samarbejde med andre børn
- at gennemføre legeprojekter
- at løse konflikter
- at få viden om andre børn
- at dele glæde og følelser
- at få ideer til nye lege
- turtagning

Disse ting understøtter vi f.eks. ved at:

- Benævne hvordan vi aflæser barnets nonverbale udtryk.
- Lave samlinger, hvor barnet får en oplevelse af at være en del af en gruppe. Samlingerne bruges også ofte til skiftevis at være i centrum og være den, der ser de andre.
- Lære børnene om turtagning. F.eks. når vi tager en lille rutsjebane ind på stuen og lærer dem at vente på det bliver deres tur. Og også at lære dem om den ping-pong effekt, der er i en samtale, hvor den voksne siger noget og venter på at barnet skal sige noget igen osv. Dette skal børnene også lære hinanden imellem.
- Vi benævner os selv eller andre børn, således at vi hviler opmærksomheden udenfor det enkelte barn. Dette hjælper barnet med at lære at aflæse andre.
- Vi støtter barnet i at benævne sig selv og sine egne behov blandt andet i konfliktsituationer.
- Vi opfordrer børnene til at lege med hinanden. Vi skaber plads til at børnene kan lege med hinanden både i små og større grupper. Vi deltager selv i børnenes lege, men lader dem også lege og fordybe sig selv også med hinanden.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi får ofte børnene når de er 10-11 måneder gamle. I den alder har de en begyndende sprogforståelse både af det nonverbale og verbale sprog. De er præverbale i kommunikationen d.v.s. at det handler en del om mimik og gestik og de pludrer. Vi er opmærksomme og følger det enkelte barns sprogudvikling.

Omkring 1 års alderen er vi opmærksomme på om barnet kan få ord og at deres sprogforståelse er langt større. Når barnet går ud af vuggestuen kan barnet ofte sige lange sætninger. Omkring 600 ord og nogle bøjninger af ord, ordstillinger, nogle endelser, stille spørgsmål, lave benægtelser, lave ledsætninger, farverne og nogle abstrakte begreber.

I løbet af vuggestuetiden har barnet også fået mange erfaringer i at kommunikere, så de kan indgå i et socialt samvær på en god måde. Det kræver at barnet får lært at ”læse” andres ansigtsudtryk, være nysgerrig overfor andre og forstå og respektere andre og at barnet ligeledes selv kan sige til og fra på en aldersvarende måde.

Vi er opmærksomme på at støtte barnets sproglige udvikling – sproglige kompetencer. Vi følger barnets fokus og interesse og spørger omkring dette og benævner omkring dette. Vi bestræber os også på at vente på barnets svar. Vi udvider barnets svar. Vi taler med barnet om et ord eller emne i forskellige sammenhænge. Vi læser med børnene og gør forældre opmærksomme på,

hvor vigtigt det er, at de læser med deres barn. Vi læser og taler om det, vi læser og lader interessen styre samtalen. Vi sætter fokus på nogle detaljer, hvis barnet er klar til det. En vuggestueform for det, man nu kalder dialogisk læsning. Børnene lærer at lytte og deltage og koncentrere sig.

- Vi leger med rim og remser og opfordrer forældrene til det samme.
- Vi viser børnene de sammenhænge, skriftsproget bruges i. Eksempelvis når deres navn står skrevet forskellige steder.
- Vi hører cd'er med lyde og træner derved lydlig opmærksomhed.
- Vi er opmærksomme på at tale tydeligt i vores dialog, meddelelser, spørgsmål og hensigter og gentager mange, mange gange.
- Til de lidt større 1½-2-årige taler vi mere nuanceret hele tiden, idet de lærer grammatik, ordstilling, endelser og mønstre ordene bruges i – ved at høre det fra os voksne.
- Barnets sproglige udvikling er vigtig, idet den er grundlaget for meget; eksempelvis det senere skriftlige sprog, læseevnen, det sociale samspil som barnet kan være med i osv. Såfremt vi er i tvivl om et barns sproglige udvikling, taler vi med forældrene. Er der brug for yderlige tiltag, kan vi bruge området's talepædagog, som kan komme ud og observere barnet og hjælpe os videre derfra. I vores vuggestue ønsker vi, at læring skal drives af lyst og leg og vi vil forlange, at de drager egne erfaringer. Derfor vil vi gerne bestræbe os på at følge barnets interesser/fokus, når vi arbejder med sproget; eksempelvis med fælles opmærksomhed.

I vores vuggestue ønsker vi, at læring skal drives af lyst og leg og vi vil forlange, at de drager egne erfaringer. Derfor vil vi gerne bestræbe os på at følge barnets interesser/fokus, når vi arbejder med sproget; eksempelvis med fælles opmærksomhed.

- Semantik (eksempelvis næsen løber og barnet løber – forskellige betydninger af ord)
- Forholdsord
- At barnet tilegner sig grammatik implicit hen ad vejen
- Sprog er ikke blot at afkode ord. Det er vigtigt at kunne forstå meninger og hensigter.
- Med tonen i sproget lægger vi op til en dialog, hvor vi ikke ved, hvor vi skal hen. En dialog hvor vi er kreative i dialogen med barnet. Ikke en forenklet undervisningsdialog med rigtigt og forkert.
- Lege med ordene - lege at være en fisk der svømmer, se fisk på en iPad, spise fisk, tegne fisk osv.
- Vi er opmærksomme på, at ord, der giver mest mening her og nu, læres bedst.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er gennem hele barnets vuggestueforløb meget opmærksomme på om barnet tilegner sig de grundlæggende og alderssvarende færdigheder, som er basale for deres videre udvikling.

Vi samarbejder tæt med forældre, hvor der er mistanke om at et barn er sansemæssigt eller på anden måde fysisk hæmmet. Vi foreslår BOB-support, læge- eller speciallægebesøg og opfølger aktivt på dette.

Vi støtter det enkelte barn til at videreudvikle deres basale fysiske formåen lige præcis i den udviklefasen, som barnet er nået til.

Vi har en meget stærk mening om, at børn i denne alder har brug for masser af nærhed og omsorg. Vi er meget opmærksomme på at give børn den nærhed, som de beder om. Der er altid plads til at få et kram eller sidde hos en voksen, hvis det er det, barnet har lyst til et stykke tid. Dette hjælper barnet til at udvikle et sundt forhold til berøring og intimitet.

- Vi bruger vores udendørs faciliteter meget og nærområdet til småture næsten dagligt. Dette skaber rum til motorisk udfoldelse og mere støjende aktiviteter både for de børn der er ude men også for den mindre gruppe børn, der eventuelt bliver inde.

- Vi laver daglige samlinger, hvor der til sang laves forskellige fagter, der udfordrer børnenes motorik.

Der laves også deciderede sanglege, hvor hele kroppen er i brug.

- Vi skaffer forskellige ting til aktiviteter, der på en god måde udfordrer barnet motorisk. F.eks. balancecykler, små gynger, kravle tunneller m.m.

- Vi udfordrer børnenes grundlæggende færdigheder. F.eks. ved at øve på at gå op og ned af vores trappe, løbe/rulle på nogle bakker, vi har i nærheden af vuggestuen.

-Vi lære dem at gå selv ved siden af klapvognen eller for de helt store at lære at gå to og to med hinanden i hånden.

-Vi leger og tumler med børnene i det daglige med vægt på at udfordre de forskellige sanser især de primære.

-Vi laver aktiviteter, hvor barnet udfordres til nye og anderledes bevægemønstre.

-Vi hører en masse musik på stuerne, hvilket for de fleste børn er en naturlig katalysator for at bevæge sig og danse.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi bruger naturen i alle årstider. Alt slags vejr har sin charme og udviklingsmuligheder for barnet.

Vi bruger vores udendørsfaciliteter og nærområdet som en naturlig del af vores legerum. Selv om vi bor på første sal, er vi opmærksomme på at alle børn kommer ud regelmæssigt - især de store, der har glæde af det større fysiske rum, kommer mere ud. Når det er godt vejr, er alle ofte ude det meste af dagen.

En tur har ikke altid et mål. Hvis man finder en snegl eller lignende kan den pludseligt blive målet for turen. Det er ofte børnene, der sætter dagsordenen for hvad der sker på turene efter hvilke ting, de finder spændende at kigge på og tale om.

- Vi gør børnene fortrolige med mange slags vejr og gør dem vant til at have det sjovt, på trods af at nogle ville kalde det dårligt vejr. Vi kælker og slås med sne, når der er sne, vi pjasker i vandpytter, når det regner og kan have bare tæer i sandkassen, når det er solskin.
- Vi er opmærksomme på, hvad der fanger børnenes interesse i naturen. Der er mange sansesmæssige, fantasifulde og faktuelle oplevelser at hente i naturen. F.eks. kan man stoppe op, når et barn ser en myre, og snakke om, hvor myren bor, hvor den er på vej hen og om den har en mor og far. Vi kan blive bange og eller grine, når den kravler på armen og barnet kan inspireres af de andre til alligevel at turde lade den kravle på sig.

- Vi indsamler forskellige materialer i naturen. F.eks. bliver der samlet bog og kastanjer om efteråret.
- Vi har 3 ladcykler, så vi med flere børn kan komme på længere ture. Dette giver mulighed for en større vifte af naturoplevelser og naturprojekter.

Disse ting understøtter vi f.eks. ved at:

- Vi konstruerer lege og situationer, således at børnene på det niveau, de er på, kan udvikle sig socialt og forståelsesmæssigt i forhold til omverdenen.
- Vi viser tydeligt børnene, hvor vores personlige grænser går og hvordan deres handlinger påvirker os i positiv eller negativ grad.
- Vi ser og lytter til børnene og giver dem tid til at udtrykke sig.
- Vi viser forståelse for og kopierer børnenes udtryk, så de føler sig set og forstået.
- Vi er, blandt andet på grundlag af socialkonstruktivismen, åbne for flere forskellige tankegange og oplevelser af situationer, hvilket giver mulighed for større kreativ og individuel udfoldelse.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vores vuggestue lægger vi stor vægt på frihed inden for rammerne. Med det for øje kræves to overordnede ting, som begge er vigtige faktorer i den kulturelle udvikling:

1. Vi danner børnene til at kunne fungere i den gængse kultur, som de dels møder i deres liv uden for institutionen og senere vil møde i deres videre institutionsliv.
 - Vi lærer børnene at begå sig med andre såvel børn som voksne og at tage hensyn til sine egne og hinandens behov og ønsker.
 - Vi lærer børnene vaner, rutiner og omgangsformer i forbindelse med dagligdags gøremål. F.eks. omkring måltider, samlinger, påklædningsituationer og lign.
 - Vi opstiller retningslinjer for, hvad børnene må og ikke må og hvad der er rigtigt og forkert i forskellige situationer. Vi er tydelige omkring, hvad vi mener, således at børnene kan aflæse og forstå det og kan se, hvornår der er tale om alvor og leg.
 - Selv om vi er tydelige og arbejder ud fra mange vaner og rutiner, er vi også klar til at ændre på vores opfattelse og måder at gøre tingene på, hvis børnene udviser andre behov.

2. Indenfor disse rammer, gør vi meget ud af, at børnene skal have lov til at udfolde deres egen personlighed og udtrykke sig på den måde, de har lyst til.

- Vi støtter børnene i at udtrykke sig og finde glæde i at ville videregive og dele deres oplevelser, fantasier og følelser med andre.
- Med den socialkonstruktivistiske tankegang er vi åbne og nysgerrige for børnenes verden og forholder os derfor til, at der kan være mange måder at se og opleve situationer på.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.